

institutions and para-churches' organizations that make up the religious segment of civil society. At the level of religious communities, certain difficulties in the dialogue have historic reasons in the presence of Russian Orthodoxy in Ukraine. However, in general, the dynamics of historical development and the impact of globalization lead to an acceleration of the transition of the religious sphere of Ukraine to European models of development, which include not only a permanent inter-confessional dialogue, but also the existence of partnership relations between churches and state, churches and religious organizations.

Keywords: *religious sphere, national cultural space, state-church relations, Orthodoxy, Protestantism, open Christianity, fundamentalism*

УДК 266: 159.922.8: 379.8

ФОРМУВАННЯ СВІДОМОСТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА, ЩО МІСТЯТЬ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ ХРИСТІАНСТВА

А. В. КУДІН, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії

О. Р. ГАВЕЛЯ, аспірант*

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

E-mail: A.gavelia@ukr.net

Анотація: *Встановлено, що в працях українських і зарубіжних вчених приділяється значна увага питанням трансформації свідомості сучасної молоді в контексті змін соціальної структури суспільства. В окремих роботах досліджується просвітницький і релігійний потенціал впливу культури на людський світогляд. У той же час, питання формування свідомості молоді засобами сучасного мистецтва, що містить духовні цінності християнства не було предметом спеціального наукового дослідження.*

Ключові слова: *релігійна свідомість, аксіологія, духовні цінності християнства, духовність, християнський світогляд, християнські церкви, релігійні організації*

Актуальність. Актуальним питанням релігієзнавства є дослідження особливостей формування свідомості сучасної молоді засобами сучасного мистецтва, що містить духовні цінності християнства. За роки незалежності, помітно змінилося ставлення населення України до релігії, що сприяло появі значної кількості християнських театральних і кіно-фестивалів, кіно-клубів, хореографічних клубів, клубів авторської пісні, театральних гуртків тощо. Служителі християнських церков і представники релігійних громад все більше уваги приділяють організації вільного часу

* Науковий керівник – кандидат філософських наук, доцент А. В. Кудін

© А. В. Кудін, О. Р. Гавеля, 2018

молоді засобами мистецтва. При цьому формування свідомості молоді засобами різних видів сучасного мистецтва, яке містить духовні цінності християнства, так і залишається недостатньо дослідженою темою релігієзнавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях українських і зарубіжних вчених Л. Білоконь, Н. Балабанова, А. Іванченко, А. Козловського, А. Федоренко та ін. приділяється значна увага питанням релігійного життя, світогляду і способу життя сучасної молоді в контексті змін соціальної структури суспільства [4, 5, 9, 12, 16].

У виступі архієпископа Калузького і Боровського Климента при відкритті VI Богородечно-Різдвяних освітніх читань (м. Обнінськ, 22 вересня 2003) «Світогляд і спосіб життя сучасної молоді і православна їх оцінка» розглядається питання впливу православної релігії на свідомість сучасної молоді [2].

У статті доктора богослов'я ієродиякона Іоанна (Курмоярова) «Чи можливо через мистецтво прийти до Бога?» досліджується культурно-просвітницький потенціал мистецтва в релігійному контексті [10].

Питання формування духовності та духовних цінностей молоді розглянуті в працях Г. Кнабе, В. Лаппо, О. Омельченко, Є. Помиткіна, О. Целякова та ін. [11, 13-15, 18].

Водночас системний аналіз цінностей свідомості молоді, сформованих під впливом сучасного мистецтва християнського змісту, не був предметом спеціального наукового дослідження.

Мета дослідження – вивчення аксіологічних засад свідомості молоді в контексті духовних цінностей християнства, що знайшли відображення в сучасному мистецтві.

Результати дослідження та їх обговорення. Культура займає особливе місце в формуванні людської свідомості. За словами Г. С. Кнабе, вона охоплює сфери індивідуального і надіндивідуального, і «знає як би рух вгору, до відволікання від повсякденних турбот кожного, до узагальнення життєвої практики людей в ідеях і образах, в науці, в мистецтві і освіті, в теоретичному пізнанні, і рух вниз – до самої цієї практики, до регуляторів повсякденного існування і діяльності – до звичок, смаків, стереотипів поведінки, відносин в межах соціальних мікрогруп, в побуті та ін.» [11, с. 17].

Авторським колективом кафедри філософії Національного університету біоресурсів і природокористування України формування свідомості людини досліджується в культурному контексті: «визначивши свідомість як взаємодію «Я» і світу культури, або як взаємодію «Я» зі світом крізь призму культури, розглянемо питання виникнення свідомості. ... «Я» і світ культури виникли одночасно з виникненням роду. Рід засновується на культурних, а не біологічних регулятивах стосунків між людьми. ... З роду походять ідеї Бога, світу, категоріальної структури, які надають навколишній дійсності єдності...» [17, с. 318-319].

Духовні цінності – це духовні уявлення, явища, поняття, вимоги, які притаманні людині, суспільству, науковому або етичному вченню [8]. Як і

релігійні уявлення, вони можуть розглядатися в якості найважливішої складової свідомості сучасної молоді.

Помиткін Е. духовні цінності розглядає як «вершини досягнень людства і окремих його представників, які утворюють цілепокладні ідеали для прогресивного розвитку особистості і цивілізації в цілому» [15, с. 26-27].

У дослідженні українського педагога А. Омельченка відзначається, що «Духовна спрямованість особистості втілює: духовні інтереси, цінності, орієнтації і світогляд; наявність віри, надії, переконань, ідеалів та інших духовних регуляторів поведінки і діяльності, волю, духовну чуттєвість і світорозуміння особистості» [14, с. 9]. Духовність трактується ним «як внутрішня енергетична сила особистості, стрижень життя, ієрархія загальнолюдських, національних цінностей, творчість за законами краси і краса вчинку [14, с. 17].

Духовність виступає віддзеркаленням внутрішнього світу людини, його прагнень і світогляду, індивідуальних поглядів на навколишню дійсність. У той же час, питання формування цінностей молоді під впливом мистецтва, що містить християнські духовні цінності, стосуються сукупності понять, ідей, принципів, концепцій, які включають в себе вчення про Бога, світ і людину, і припускають інтерпретацію основних сфер людської діяльності, відповідно до основних принципів християнської етики та естетики.

Серед основних категорій духовних цінностей слід назвати добро, красу, істину, мистецтво, творчість. Духовність людини може проявлятися в її доброті, в бажанні бути потрібною комусь, в здатності до співчуття, в умінні підтримати іншу людину та надати їй необхідну допомогу в скрутну хвилину. У той же час, добра людина більше схильна до різних страждань, через сильно розвинену чутливість і небайдужість.

Важливою духовною та естетичною цінністю є краса, яка надихає і оточує нас всюди: в природі, в іншій людині, у відносинах між людьми. Щоб її відчувати, побачити і зрозуміти, необхідно бути дуже чуйною і естетично розвиненою людиною. Здатність до відображення краси в образотворчому мистецтві, у музиці, в хореографії, в літературі, а також у власному житті, – є важливою рисою особистості.

Мистецтво уособлює в собі духовний світ свого творця, і, таким чином, додає іншим людям енергії для самореалізації, дозволяє їм приєднатися до категорії прекрасного, виховати в собі естетичні почуття.

Творчість виступає виразом світогляду його автора. Релігійна свідомість письменника, художника або кінематографіста впливає на зміст створених ним культурно-мистецьких продуктів. Творчість, збагачена духовними цінностями, облагороджує особистість, підносить її душу. Шедеври, створені великими майстрами, залишаються в свідомості сучасників і впливають на життя наступних поколінь людей.

Любов розглядається філософами і теологами як вища духовна цінність, яка може мати різні прояви. Стародавні греки використовували чотири слова, які означають любов: ерос, філія, сторге і агапе. Перше слово розуміється як любов між чоловіком і жінкою, що передбачає їх

фізичну близькість, інтимність. Грецьке слово філія означає прихильність до чого-небудь, а також міцну дружбу між людьми. Це слово говорить про повну відповідність, єдність поглядів і схожість людських смаків. Слово стронге описує любов між батьками і дітьми, або любов між членами однієї сім'ї. Під словом агапе греки розуміли м'яку, жертвну, поблажливу до ближнього любов. Слово любов-агапе вживається в Новому Заповіті для опису Божої любові. У формуванні свідомості християнської молоді особливе значення мають любов-агапе і любов-філія, усвідомлення яких формує високі духовні цінності та ідеали.

Розглянемо акміологію християнського вчення, яка знаходить своє відображення в творчих доробках молодих режисерів, сценаристів, акторів, що працюють в галузі сучасного екранного мистецтва.

Розвитку сучасного християнського кіномистецтва особливо сприяє Міжнародний фестиваль православного кіно «Покров», який був заснований, і вперше проведений на території Києво-Печерської Лаври в жовтні 2003 року, з благословення Блаженнішого Володимира, митрополита Київського і всієї України. З того часу фестиваль щорічно проходить в жовтні, напередодні і під час святкування християнського свята Покрови Пресвятої Богородиці. Відзначимо, що метою даного фестивалю є популяризація кінематографа християнського змісту.

Багато цікавих фільмів, представлених на Міжнародному фестивалі православного кіно «Покров» - 2017, стали зразками православного світового кінематографа і були нагороджені преміями в різних номінаціях: «Гран-прі», «Премія ігрового кіно», «Конкурс короткометражного фільму», «Конкурс анімаційного кіно», а також спеціальними дипломами за кращий сценарій, музику, за актуальність теми, за вірність християнським традиціям.

Фільми, які беруть участь у фестивалі, в подальшому транслюються на декількох телевізійних каналах, а також розміщуються на загальнодоступних для перегляду сайтах в Інтернеті, що дає можливість подивитися їх великій кількості людей. З 2017 року трансляцію відкриття фестивалю можна дивитися в прямому ефірі.

Міжнародний фестиваль «Покров» протягом 15 років формує високі духовні цінності і виховує молодь на прикладах із життя їхніх сучасників – гідних і доброзичливих людей, а також історичних особистостей – Святих і істинно віруючих християн. Цей фестиваль пробуджує глядацький інтерес не тільки у православних віруючих, а й у кожного, хто цікавиться якісним кінематографом. Таким чином, молодь може відкрити для себе не тільки скарбницю православної культури, а й наблизитися до світу високоморального та інтелектуального кіно.

Популярністю серед християнської молоді користується Міжнародний кінофорум «Золотий Вітязь», який за роки свого існування подарував глядачам понад дві тисячі високохудожніх і глибоко духовних фільмів. Він з величезним успіхом проходить в таких країнах, як Україна, Польща, Китай, Росія, Білорусія, Сербія, Болгарія.

Важливе місце в організації дозвілля віруючої молоді займає діяльність клубів, створених на базі кінофоруму «Золотий Вітязь», які

об'єднують поціновувачів християнського кіно. Головна мета існування таких кіноклубів полягає у впливі на свідомість його членів позитивним духовно-моральним кінопрокатом, а також в налагодженні дружніх відносин між віруючою молоддю.

Міжнародний Театральний фестиваль "TX-fest" пройшов з 28 вересня по 1 жовтня 2017 року в Україні, в місті Харкові. Показ представлених на ньому вистав проходив в залах Харківського національного академічного театру, Палацу студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та Харківського Християнського Центру. Загальна кількість відвідувачів склала близько 3,5 тис.

Сучасне театральне мистецтво передає глибокий сенс та індивідуальні особливості філософської і релігійної свідомості її авторів. Тому засновники фестивалю вважають, що театральні постановки можуть найбільш успішно донести до свідомості молодого глядача духовні цінності християнства, пробудити в особистості кращі почуття, прагнення до високих християнських чеснот. Творчість християнських режисерів і постановників дозволяє юнакам і дівчатам поглянути на власне життя під іншим кутом зору, рухаючись напрямом духовного розвитку.

З метою виявлення особливостей впливу сучасного театального мистецтва, що містить духовні цінності християнства, на формування свідомості сучасної молоді, проаналізуємо зміст найбільш яскравих театральних вистав та мюзиклів, представлених на фестивалі. Почнемо з мюзиклу «Ти – особливий!», поставленого режисером Ігорем Галенко, за мотивами оповідань Максима Лукаду. У ньому розповідається про доброго Майстра і про його дерев'яних чоловічків, створених для спільної гри в духовому оркестрі. Спочатку чоловічки виконували призначені їм ролі. Однак, через деякий час, вони забули про свої справжні обов'язки, стали командувати один одним, сваритися між собою, і, нарешті, відчули себе вкрай нещасними. Серед них з'явилися ті, хто роздавали іншим зірки за уявні досягнення, і плями, – за прорахунки та недоліки. Через деякий час дерев'яні чоловічки стали згадувати про Майстра. Хтось з них вірив в його існування, інші – ні. Замислившись над питанням про мету їх створення, вони нарешті, зрозуміли, що не треба чіпляти зірки або плями на інших, підкреслюючи, тим самим, власні відмінності, а чесно виконувати доручні їм обов'язки.

Чому ж вчить глядачів мюзикл режисера І. Галенко «Ти – особливий!»? Перш за все, що не потрібно ставитися один до одного зверхньо і створювати собі кумирів. І хоча у мюзиклі беруть участь лише казкові персонажі, режисеру вдалося змусити глядачів замислитися над мотивацією власних вчинків, інакше поглянути на питання сенсу життя.

Розглянемо зміст наступного спектаклю — «Йов», львівського режисера Ярослава Федоришина. У ньому взяли участь актори академічного театру «Воскресіння» (м. Львів). Спектакль був поставлений за біблійними мотивами Книги Йова, в якій розповідається про праведного чоловіка, який дуже любив Бога, і був слухняний йому. Але Сатана сказав, що Йов боїться Бога тільки тому, що у нього є і багатство, і діти, все, що тільки людина може

собі побажати. Але варто лише Богу забрати все це, і Йов перестане бути таким праведним. Поступово, у Йова стало зникати і багатство, і здоров'я, і діти. Страшні випробування прийшли в його життя. Але чоловік залишався праведним і боявся Бога. На жодні провокації своїх друзів, ворогів і навіть рідних він не пішов і залишився вірний своєму Творцеві. Після всіх випробувань Бог благословив Йова і дав йому вдвічі більше, ніж до цього. Вистава «Йов» з величезним інтересом була сприйнята глядацькою аудиторією. Це свідчить про те, що тема віри і відданості Богу знаходить глибокий відгук у свідомості сучасної молоді.

В іншому спектаклі режисера Аліси Євдокимової «Троє на гойдалці» розповідається про трьох чоловіків — представників різних професій. Один з них – військовий, другий – вчений, а третій – бізнесмен. Кожен з них йшов своєю дорогою, по-своєму досягав успіху. За сюжетом, всі троє чоловіків лише після смерті почали міркувати над питаннями власних життєвих пріоритів. Автор змушує глядачів усвідомити, що життя минає швидко, а тому не потрібно зволікати робити добрі справи.

Черкаським театром «Діалог» був представлений спектакль «Листи Баламута», за мотивами відомого однойменного твору Клайва Льюїса. У ньому розповідається, як Сатана навчав біса, на ім'я Баламут, зводити людей з правильного шляху, обманювати і затьмарювати їх розум. Головні герої вистави намагаються побороти свої слабкості, але темні сили підштовхують їх до гордині та інших негідних вчинків. Вистава «Листи Баламута» нагадує глядачам, що життя – це процес постійного вибору між добром і злом. Свідомість може підказувати людині відступитися від істини, піддаватися сумнівам, впливу різноманітних деструктивних сил. Одночасно вона здатна показати їй шлях до самореалізації і духовного становлення. Спектакль переконує глядача, що вибір між добром і злом залишається за самою людиною.

Значення Міжнародного Театрального фестивалю "TX-fest" полягає в розвитку професійного та аматорського християнського мистецтва в Україні. Сучасні режисери та актори засобами театрального мистецтва передають молоді цінності християнства, серед яких: відданість Богу, дружба, взаємна підтримка, працьовитість, віра в свої сили, досягнення сенсу життя та ін.

Велике значення в діяльності християнських церков з організації дозвілля молоді має її залучення до танцювального мистецтва, яке включає в себе традиції бальної хореографії. Це формує у дівчат і юнаків хороший естетичний смак і вишукані манери. Значний внесок у розвиток сучасної бальної хореографії в Україні здійснює православний клуб бальних танців "Renaissance", який не тільки проводить навчання християнської молоді багатьом видам сучасних танців, таких як вальс, джайв, ча-ча, танго, пасодобль, фокстрот, але і систематично організовує Київські бали для православної і світської молоді. Серед просвітницьких заходів клубу – танцювальні вечори різної тематики, такі як вечір в стилі фільму "La la land" та інші. Перед кожним балом або перед танцювальним ввечером запрошуються професійні стилісти, візажисти, імідж-консультанти, фахівці з

етикету, які навчають молодих людей тонкощам стилю, протоколу, етикету, візажу. На базі православного клубу бальних танців "Renaissance" християнська молодь не тільки на професійному рівні опановує основи сучасної бальної хореографії, а й сприяє залученню великої кількості християнської молоді до участі в балах, вечорах танцю, різних культурно-освітніх заходах, які проходять в Україні, з метою популяризації хореографічного мистецтва.

Величезне значення в налагодженні дружніх відносин між молоддю різних національностей має фестиваль православної духовної музики «Магутни Божа» (м. Могилів, Республіка Білорусь). Перший такий фестиваль пройшов в 1993 році. З моменту заснування, в ньому взяли участь музиканти більш ніж з двадцяти країн світу. Програма фестивалю включає виступи вокальних, хорових і симфонічних колективів, а також концерти органної музики, фотовиставки, науково-практичні конференції, майстер-класи. В рамках фестивалю проходять такі книжкові виставки, як «Духовність, вічність, музика», «Фестиваль Магутни Божа — наша духовна скарбниця», «Править світом світло», «Світло православної книги», «Святі і святині православ'я», де представлені літературні твори християнського змісту.

Важливою ініціативою православних церков щодо формування свідомості молодого покоління українців виступає організація міжнародного православного фестивалю авторської пісні «Благодатне небо» на честь прп. Силуана Афонського, який проходить в місті Києві (Україна). Метою фестивалю є духовний розвиток молоді через сучасну православну пісню, пошук молодих авторів-виконавців і подальша допомога в їх творчій діяльності. У фестивалі беруть участь представники з України, Білорусії та Росії – сольні виконавці власних пісень, а також музичні колективи християнських церков. Для учасників, зазвичай, проводяться екскурсії Київськими православними храмами і святинями.

Висновки і перспективи. У нашому дослідженні встановлено, що в умовах сучасного суспільства, християнськими церквами і релігійними організаціями проводяться різні ініціативи та заходи, які сприяють спілкуванню молоді з сучасним мистецтвом релігійного змісту. Найбільшою популярністю користуються тематичні перегляди фільмів, участь в театральних і кіно-фестивалях, клубах бального танцю і авторської пісні, балах, майстер-класах.

Мистецтво, завдяки своїй багатофункціональності та можливості використання його творцями різноманітних засобів художнього та емоційного впливу, здатне досить активно формувати свідомість сучасної молоді. Виявлено, що художня творчість багатьох сучасних режисерів театру і кіно, музикантів і хореографів присвячена християнським цінностям. Їх мистецтво формує у молоді новий стиль життя і мислення, змушує її бути менш прагматичною, проявляти більше уваги до оточуючих людей. Це особливо важливо в умовах помітного падіння загального рівня моральності сучасного суспільства, яке перебуває під потужним впливом масової культури.

References

1. Abramov, V. I. (1993). Problemy formuvannya ta evolyutsiya systemy tsinnostey osobystosti (sotsial'no-filosofs'ki analiz) [Problems of formation and evolution of system of values of the personality (social and philosophical analysis)]. Kyiv, 17.
2. Archbishop Kaluga and Brovarskoy Kliment. Outlook and way of life of modern youth and their orthodox assessment: A performance at opening of the VI Deiparous Christmas educational readings the city of Obninsk, on September 22, 2003. Available at: <http://kalugads.ru/mirovozzrenie-i-obraz-zhizni-sovremennoy-molodezhi-i-pravoslavnyaya-ih-otsenka>
3. Astafyeva, O. N. (2012). Dynamics of cultural needs of youth: communicative and debatable strategy as tools in cultural policy: Materials Connect-universum, 2012: Cultural science. On August 18, 2012 Available at: http://connect-universum.tsu.ru/blog/connectuniversum2012_ru/179.html
4. Balabanova, N. V. Institutional aspects of religious life of modern Ukraine. Problem development of the sociological theory: Transformation of social institutes and institutional structure of society: third All-Ukrainian social conference, on April 18, Kiev (Ukraine), 2003, 518-520.
5. Belokon, L. P. Transformation of religious consciousness in independent Ukraine (On materials of sociological polls of the population of Nikolaev in 1992-2000)//Problems of development of the sociological theory: Theoretical problems of change of social structure of the Ukrainian society: Second All-Ukrainian sociological conference, on April 19, Kiev (Ukraine), 2002, 406-411.
6. «Sobornaya» gallery, educational center of a cathedral of Ukrainian Orthodox Church. Available at: <http://soborna.church.ua/category/festivali/>
7. Shevchenko, G. P. ed. (2016). Spirituality of the personality: methodology, theory and practice: collection of scientific works. Release 5 (74). Severodonetsk: VNU publishing house of V. Dahl, 292.
8. Cultural wealth of the Ukrainian people. (1999). Ivano-Frankivsk: "Pluy", 293.
9. Ivanchenko, A. S. Religious truth as aspect of religious consciousness//International scientific conference "Days of Science of Philosophical Faculty-2005" (on April 26-27, 2005): 2005, 78-79.
10. The hierodeacon Ioann (Kurmoyarov), whether the doctor of divinity "It is possible to come by means of art to God?" 2016. Available at: <http://uoj.org.ua/publikatsii/kultura/mozhno-li-s-pomoshchyu-iskusstva-priyti-k-bogu>
11. Knabe, G. S. Dvuyedinstvo of culture//Materials for lectures on the general theory of culture and culture of antique Rome. Moscow, 1993
12. Kozlowski, O. R. (2007). Relihiyna svidomist' i relihiyni praktyky naselennya suchasnoyi Ukrayiny yak predmet sotsial'no-filosofs'koho analizu [Religious consciousness and religious practitioners of the population of modern Ukraine as subject of the social and philosophical analysis]. Kyiv, 171.
13. Lappo, V. V. (2014). Vykhovannya dukhovnykh tsinnostey student-s'koyi molodi zasobamy natsional'noyi kul'tury [Education of cultural wealth of student's youth means of national culture]. Journal of Melitopol State Pedagogical University. Series: Pedagogy, 2 (13), 142-146.
14. Omelchenko, A. P. (2005). Dukhovnyy rozvytok uchniv's'koyi molodi v rehional'no-kul'turno-osvitn'omu prostori [Spiritual development of the studying youth in regional cultural and educational space: the abstract of the thesis on a competition of scientific degree of the candidate of pedagogical sciences]: East Ukrainian national university of Vladimir Dahl. Luhansk, 23.

15. Pomitkin, E. A. (1998). Formuvannya dukhovnykh tsinnostey starshoklasnykiv u diyal'nosti shkil'noyi psykholohichnoyi sluzhby [Formation of cultural wealth of seniors in activity of school psychological service]. Moscow, 146.
16. Fedorenko, A. A. Formation of religious consciousness of the Ukrainian youth. Available at: http://www.rusnauka.com/15_NNM_2014/Istoria/4_169394.doc.htm
17. Chekal, L. A., Kulenko, V. P., Savitskaya, I. M., Suprun, A. I., Kichkiruk, T. V. (2017). Filosofiya: Navchal'nyy posibnyk dlya aspirantiv [Philosophy: A manual for postgraduate students]. Kyiv: CPP "Comprint" Ltd., 420.
18. Tselyakov, A. N. (2009). Dukhovnist' i tsinnisni oriyentatsiyi student-s'koyi molodi Ukrayiny v transformatsynomu suspil'stvi [Spirituality and valuable orientations of student's youth of Ukraine in transformational society]. Humanities bulletin of zaporizhzhie state engineering academy 38, 222-233.

ФОРМИРОВАНИЕ СОЗНАНИЯ СОВРЕМЕННОЙ МОЛОДЕЖИ СРЕДСТВАМИ ИСКУССТВА, ЧТО СОДЕРЖИТ ДУХОВНЫЕ ЦЕННОСТИ ХРИСТИАНСТВА

А. В. Кудин, А. Г. Гавеля

Аннотация: Установлено, что в трудах украинских и зарубежных ученых уделяется значительное внимание вопросам трансформации сознания современной молодежи в контексте изменений социальной структуры общества. В отдельных работах исследуется просветительский и религиозный потенциал влияния культуры на человеческое мировоззрение. В то же время, вопросы формирования сознания молодежи средствами современного искусства, содержащего духовные ценности христианства не было предметом специального научного исследования.

Ключевые слова: религиозное сознание, аксиология, духовные ценности христианства, духовность, христианское мировоззрение, христианские церкви, религиозные организации

FORMATION OF THE CONSCIENCE OF MODERN YOUTH BY MEANS OF ARTS CONTAINING THE SPIRITUAL VALUES OF CHRISTIANITY

A. Kudin, A. Havelia

Abstract. It is established that in the writings of Ukrainian and foreign scholars considerable attention is devoted to the transformation of consciousness of modern youth in the context of changes in the social structure of society. In separate works explores the educational and religious potential of cultural influence on the human worldview. At the same time, the question of the formation of the consciousness of youth by means of modern art, containing the spiritual values of Christianity was not the subject of special scientific research. Subject of research - the process of formation of consciousness of youth under

the influence of various types of contemporary art, containing the spiritual values of Christianity.

Keywords: *religious consciousness, axiology, spiritual values of Christianity, spirituality, Christian outlook, Christian churches, religious organizations*

УДК 261.7

ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКЛЕЗИАЛЬНО-ЦІННІСНОЇ СВІДОМОСТІ СУЧАСНИХ ХРИСТІЯНСЬКИХ СПІЛЬНОТ: ДІАЛЕКТИКА СЕКУЛЯРИЗАЦІЇ І ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ

І. В. ГОРОХОЛІНСЬКА, кандидат філософських наук,
асистент кафедри культурології, релігієзнавства та теології

**Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича**

E-mail: i.horokholinska@chnu.edu.ua

Анотація. У статті робиться спроба міждисциплінарного аналізу стану аксіологічного самовизначення сучасних українських християнських Церков. Авторка визначає сучасний стан релігійності як такий, що сформувався під впливом діалектики секулярного й традиційно-релігійного первнів. В цьому контексті дослідниця виділяє дві тенденції ціннісних пріоритетів, котрі маркують еклезіологію українського християнства: шлях секуляризації (зближення релігійної етики із світськими ліберальними традиціями, культурними віяннями); шлях фундаменталізації (намагання авторитарно облаштованих релігійних конфесій в умовах поширення ідей лібералізму, мультикультуралізму та глобалізації обґрунтувати свою ціннісну «ексклюзивність», власну виняткову претензію на володіння благочестям поряд із засудженням і пасивно-агресивною боротьбою проти інших конфесій, релігій тощо).

Ключові слова: секуляризація, християнство, традиція, фундаменталізм, релігійний лібералізм

Актуальність. Українські християнські Церкви наразі перебувають у доволі суперечливих умовах, котрі вимагають від лідерів релігійних організацій зайняти виважену світоглядну та менеджерську позицію, яка б забезпечила їм збереження статусу моральних авторитетів (котрий став константою не тільки для їхніх вірян, а й для ширшого загалу українців після Революції Гідності), а самим конфесіям – можливість і надалі відігравати роль камертона морально належного для українських громадян. Сучасна релігійна тотожність навіть тих європейських націй, які прийнято вважати доволі монолітними у конфесійній належності (наприклад, поляків, греків, румунів, ірландців тощо), подекуди є не настільки незаперечною, як